

President L. B. Johnson dosáhl největšího volebního vítězství v dějinách USA. Podarilo se mu dokonce získat Vermont, který až dosud soustavně volil republikánské prezidentské kandidáty /na druhé straně však prohrál v Georgii, kde tentokrát poprvé zvolil republikánský kandidát.

Johnsonovo zvolení bylo příznivě komentováno téměř všemi zahraničními novináři i politiky, včetně komunistických. Všeobecně se očekávalo, že Johnson bude pokračovat v dosavadní zahraniční politice korekce tence se sovětským blokem. Otázkou zůstává, zda sovětsko-čínské smířlivé pokusy viz návštěvu čínského ministerského předsedy Chou en-Lai v Moskvě nepřinesou změnu kursu sovětské politiky.

Ve volební politice lze od Johnsona očekávat velmi mnoho. Důležité je, že znamenitým administrátorem a se silnější podporou kongresu přistupuje k řešení téhož významného sociálního základu státu.

Je těžko odhadnout do jaké míry zdrcení porážka Goldwatera je důsledkem jeho amatérství a do jaké míry je to odsouzení jeho ideového programu. I když je nepravděpodobné, že kterýkoliv republikán mohl porazit Johnsona v letošních volbách, vítězství liberálního republikánského guvernéra Romneyho nasvědčuje, že kandidát druhá Rockefellera či Romneyho by docílil mnohem lepších výsledků.

Nejznámější maďarský spisovatel žijící v zahraničí, p. Gabor Vaszary, navštívil Toronto, aby tu sebral materiál na dvě plánované knihy o maďarských přístěhovačích. Jeho díla byla dosud přeložena do 28 jazyků, nejznámější bylo dílo "Mompiti", jež bylo zfilmováno. Autor žije v Luganu ve Švýcarsku.

KANADA — VOLBY NA OBZORU?

Příchů několik dnů asi rozhodne, zda kanadští voliči přijdou volit někdy v lednu nebo o pár měsíců později. Důvodem by dobře mohla být nešťastná nová vláda, na níž federální parlament ztratil včera a ponal měsíc.

Ale daleko lákavějším důvodem by pro liberální vládu L. B. Pearsona mohla být skutečnost, že se v konservativní straně v posledních dnech ukázaly vážné trhliny a primární nepříznivá reakce proti vůdci Johna Diefenbakerovi. Tak quebeckí konservativní poslanci nesouhlasí s Diefenbakerovým názorem na novou vládu a řeckou veřejnost. Nyní E. Davie Fulton, bývalý člen Diefenbakerovy kabinetu zaujal úplně opačný postoj než John Diefenbaker v otázce repatriace kanadské ústavy. Diefenbaker ostře odsuzuje návrh na změnu ústavy a tvrdí, že tento návrh se v mnoha důležitých bodech liší od původního návrhu Fultona. Fulton ale tvrdí, že tomu tak není a že vládní návrh je prakticky totožný s jeho.

Diefenbaker ostře kritizuje vztahy mezi provinciemi a hlavně Quebecem a federální vládou. Ontarijský ministerský předseda Robarts však zřejmě zcela nedílí názor vůdce své strany.

Za těchto okolností rozpuštění parlamentu a výpisy nových voleb by se mohlo Pearsonovi jevit lákavou příležitostí.

OTTO KERNER ZNOVUZVOLEN

Jedním z potěšujících výsledků amerických voleb minulého týdne bylo znovuzvolení krajana Otto Kerner guvernérem Illinois, jehož soupeřem byl republikán Charles H. Percy.

Guvernéř Kerner je, vedle guvernéra Romana Hrusky a Coi. Ján Slezáka, nejúspěšnějším politikem československého původu ve Spojených Státech.

75 LET J. ŠEJNOHY

V pátek 30. října uspořádala skupina přátel překvapenku pro velvyslance Jaroslava Šejnohu, který nedávno oslavil své 75 narozeniny. V pěkném prostředí torentské restaurace "Old Mill" sešlo se téměř 50 osob — osobních přátel, bratří legionářů, Sokolů, kolegů-umělců a předních pracovníků krajanských, aby vzdali hold muži, který zasvětil svůj život práci pro vlast a národ.

Po přípitku a společné večeři pozdravil jubilanta jménem přítomných básník M. Zlámal, který stručně vzpoměl Šejnohových zásluh o československý národ a jeho úspěchů na poli diplomacie a umění. Vystoupil vědomostí a uznání jubilantovi za životní dílo které není založeno na hmotářství, ale obětovano myšlenkám vlastenecké. Po jeho proslovu, byl požádán o slovo jubilant který, očividně dojat, řekl m. j.: "Můj život byl dost pohnutý, ba vlastně podivně dobrodružný a plný různých překvapení: Byl jsem asi dost překvapen, když jsem přišel na svět, ale na to se již dobře nepamatuji. — Byl jsem trochu překvapen, když já, za Rakouska bojovný antimilitarista, jsem se jednoho dne uviděl v uniformě vojáka-dobrovolníka. — Byl jsem nemálo překvapen, když jsem byl po přípitku na konci 1. světové války ihned přikomandován na naše pařížské vyslanectví pro funkci diplomatickou. — Když jsem se v r. 1926 účastnil slavnostního aktu, při kterém T. G. M. čelil proslovu — slovo za slovem jak jsem mu ho napsal, byla to také chvilka jistého překvapení, ale hlavně jsem se jaksi podivně styděl. — Když jsem na svatbě následníka italského trůna kráče — nedopatřením jejich Protokolu — u královského průvodu mezi králi skutečnými i četnými bývalými, jako osobní representant krále Rudolfa I., bylo to ovšem překvapení velké, ale v duchu jsem se bavil dokonale. — Když Hitler vpadl do Prahy byl jsem dost překvapen, že se nám podařilo uniknout do Švédska na německé lodi a v kabině na cizí jméno a později, po pádu Francie byl jsem rovněž překvapen, že cesta z Bordeaux do Liverpoolu může si vyžádat 24 dní na 4 různých lodích. — Po návratu do Prahy v r. 1946 jsem žasl, jak často jsem nemohl svou vlast vůbec poznat. — Nedávno mi napsal přítel z Vídně, že si tam netroufá večer na ulici, aby nebyl unesen, což mne dost překvapilo, ale toto vše, souhrnně, není nic proti překvapení, že je možný únos v srdci Toronta, jak se dnes večer přihodilo mně! Osvěm byl to únos zcela jiný, nežli nezavádní hodný na př. kidnapping Laušana, neboť mne přivedl do tohoto téměř "valného shromáždění" přátel, jejich požitkem je zájem o věci ušlechtilé a stanovami vzájemně upřímné přátelství. Mohu za takový únos jen poděkovat."

Když vylevšl Šejnoba byl později vyzván, aby ještě něco řekl, zmínil se o povolání diplomatickém. Měl v něm vždy pocit, že tvoříme. Za 1. světové války diplomacie totiž pokrčila o několik století — staré rakouské diplomatické knihy a příručky se jevíly zcela zjevně a zrale po haraburdii. Od těch dob diplomacie opět trochu klesla a dělala krok zpět. Přímá jednání státníků — vím kam přivedla nás a jak rozdělila celý svět — předčasné zveřejňování vládních stanovisek, které pak ztěžuje jednání o kompromis, příliš časté a někdy lehkomyslné tiskové konference, to vše, souhrnně, má podíl viny na nynějším zmatku.

Básník M. Zlámal předal oslavenci, jakož i jeho milé chutí, u-

SOKOL - PŘÍKLAD AMERICE

27. října odhalil americký ministr pošt John A. Gronouski nákreš zvláštní poštovní známky jež bude vydána správou pošt Spojených států v roce 1965 na oslavu 100 výročí založení Sokola na tomto kontinentě. Motívem známky jest socha antického řeckého diskáře. Je to motiv zvlášť vhodný, neboť Týrsovou vedoucí myšlenkou při založení Sokola bylo použití tělocviku podle vzoru řeckého k tělesné, mravní i duševní obrodě českého národa. Slavnostního odhalení ve Washingtonu se zúčastnilo na 400 osob — zástupců sokolských organizací ve Spojených státech v čele s br. James L. Čihákem, předsedou výboru pro vydání sokolské známky a zástupcem Americké Obce Sokolské.

Slovenský Sokol v USA zastupoval starosta br. Andrew J. Valúšek. Ústředí Čsl. Sokolstva v zahraničí místostarosta Dr. Juraj Slávik, Polský Sokol v USA byl zastoupen svým náčelníkem Gustavem Priepřným. Ministr pošt Gronouski učinil při slavnostním aktu hodnotný projev při kterém řekl m. j.: "Když bylo sokolské

hnutí ve Spojených státech založeno, mohlo by být podán výmluvnější důkaz o demokratických zásadách, kterými je Sokolstvo proslul. Ve Spojených státech va ke svobodě a demokracii, vedla v Československu k jeho krutému pronásledování a útisku nejdříve nacisty a nyní komunisty. Vedoucí Sokola byli uvězněni a sokolský majetek byl vyvlastněn. Tito mužové a ženy, hoši a dívky mohou se vykákat nejvyšší zdatností jak tělesnou, tak i kulturní.

Ale tato skutečnost, sama o sobě, nedělá ze Sokolstva nějakou zvláštnost; v naší zemi jsou také jiné organizace, které se věnují výchově k fyzické zdatnosti. Co však, podle mého mínění, činí ze Sokolstva jedinečné hnutí je historická role, kterou Sokolstvo hrálo v zápasech o udržení svobody člověka. Sokol je jako část ledovce, skryta pod povrchem vody. V Sokolství tkví mnohem více, než je možno spatřit pro-

stým zrakem. Oddanost Sokolstvom příslušníkům sokolských organizací členové českého, slovenského, polského a jugoslávského původu a jiných etnických skupin. Tito Američané se poučili od svých předků, že pro svobodu je nutno bojovat a že volnost nelze snadno získat a udržet. Proto také věřím, že v Sokolstvu je největší poklad zdroje fyzické a kulturní zlatosti, který Amerika má a Sokol je příkladem celé Americe."

Vydáním zvláštní známky dostává se Sokolstvu nejen ve Spojených státech, ale v celém svobodném světě, mimořádné pocty a uznání za svou věrnost ideálům svých zakladatelů. Je přiznání na dnešní poměry, že v Československu — v kolébece Sokola — k 100. výročí založení Sokola v r. 1902 pamětní známka vydána nebyla; že tohoto krásného uznání své zasloužilé činnosti se Sokolstvu dostává od Spojených států — naděje svobodného světa! Stejně je symbolické, že slavnostní odhalení sokolské známky se konalo v předvečer svátku čsl. samostatnosti na jehož uskutečnění má Sokolstvo tak velký podíl.

Z ČESKOSLOVENSKÉ NÁRODNÍ RADY AMERICKÉ

Ve Washingtonu je t. č. československá obchodní mise, kde vyčkává voleb, aby pak mohla projednat obchodní smlouvu se Spojenými Státy. Československá Národní Rada Americká využila této příležitosti, aby State Department znovu upozornila na své obchodování se Sovětským Svazem a satelitními státy, bez požadavku reciprocit, jen posiluje posici vlád v těchto zemích a není ku prospěchu porobného lidu. Ve svém Memorandu z 10. října t. r. ČSNRA uvádí mimo jiné toto:

"We believe that the guiding principle should be a strict respect for reciprocity. This would mean specifically:

NO TRADE WITHOUT ADEQUATE CONCESSIONS.

The field in which concessions might be demanded is vast indeed. As examples, we might cite:

Humanitarian Goals:

1) Release and rehabilitation of political prisoners, not only Communist political prisoners;
2) Religious freedom;
3) Freedom of movement, including unrestricted permission to Czechoslovak citizens to travel abroad and return home; exit visas for relatives of American citizens (the rejoining of families torn apart by the Communist takeover of Czechoslovakia); While some Czechoslovaks have been permitted to visit member of their family living in the United States, we know of many specific cases where this has been denied them.

Cultural Goals:

1) Abolition of regulations and practices preventing Czechoslovaks from receiving foreign books and newspapers;
2) Freedom to study in non-Communist countries;

Economic Goals:

1) Freedom to receive gift packages of used clothing and food free from prohibitive duty;
2) Payment of American legacies to Czechoslovak heirs in full value; Under present conditions,

pomínek dary a účastníci večírku ještě dlouho setrvávají v přátelském rozhovoru a zábavě. Byl to pěkný večer vzpomínek, lásky a uznání za vykonanou práci, upřímné srdečnosti a bratrství všech přítomných.

the Prague regime is the main beneficiary as it pays out to the Czechoslovak heir but a small part of the legacy in Czechoslovak crowns — never in dollars — and at a ridiculous rate of exchange.

3) Payment of fair indemnity in U. S. dollars to American citizens for their property left in Czechoslovakia, whether confiscated or in Communist government caretakership.

JEDNÁNÍ BEZ PŘEKVAPENÍ

Cesta šestičlenné delegace předních čínských komunistů, v čele s ministerským předsedou Chou En-laiem, do Moskvy, je snad pro některé pozorovatele překvapením. Čtenáři "Našich Hlasů" se však ve dvou článcích Václava Majera dočetli, že se opětne sblížení ruských a čínských komunistů dříve nebo později nastane. Zda se nyní je v Moskvě dojde k jednáním a že se nakonec přece jen shodnou kdo bude točit klikou od komunistického kolotoče. Václav Majer první na tuto možnost upozornil v článku nadepsaném "Jeden za osmáct a druhý bez dvou za dvacet", který vyšel v "Našich Hlasích" dne 11. května 1963. Druhý článek na toto téma z V. Majera pak vyšel v dubnu t. r. pod nadpisem "Jádro sovětsko-čínského sporu". Vyvoj několika posledních dní našemu spolupracovníku dává za pravdu.

NEW CANADIAN THEATRE

Novokanadské divadlo se představí veřejnosti svou třetí hrou ve dnech 25. až 29. listopadu v Central Library Theatre, 20 St. George Street, roh College St. Večerové představení začínají v 8 hod. večer, v sobotu je také matiné od 2 hod. Režisér Rein Andre vybral tentokrát hru "Oči the Rails", kterou napsal dán-ky autor Karl Schuster. V souboru opět jsou umělci pocházející z různých zemí. První dvě hry ("I Remember Mama" a "The Witch Will Return") byly přijaty příznivě kritiky i veřejností, doufejme, že stejný úspěch bude mít i hra třetí. Lístky se dají koupit u pokladny před každým představením nebo si je můžete objednat na č. 261-3487.

DVA MRTVÍ

V Torontu byli 31. října pohřbeni dva Čechoslováci. Jan Kunovjánek a Bohumil Kubiš. Jan Kunovjánek udělal mnoho pro propagaci lidového umění moravských Slováků a po řadu let byl vedoucím kroužku svých krajanů.

KRÁTKÉ ZPRÁVY

Za poslední léta Rudá Čína zintenzívněla své vysílání do Afriky a dnes vysílá celkem 91 hodin týdně v různých afrických jazycích, což je dvakrát tolik to Sovětský Svaz.

Ve Španělsku je kolem 30.000 protestantů, kteří se již po léta snaží o to, aby jim byla udělena náboženská svoboda. Vatikán již v r. 1961 naznačil, že by takové uspořádání doporčoval. Podle zprávy z Madridu vysvitá, že je pravděpodobné, že do konce t. r. bude svoboda náboženství ve Španělsku potvrzena zákonem.

Kuba započala své mezinárodní vysílání v r. 1961 a dnes vysílá celkem 266 hodin týdně, a to komunistickou propagandu, řízenou hlavně pro posluchače ve střední a jižní Americe.

ROBERT KENNEDY SENÁTOREM

Robert Kennedy, bratr zavražděného prezidenta, byl zvolen senátorem za stát New York. Tím se mu otevřela cesta ke konečnému cíli, americkému prezidentu.

Skoda, že jeho otec neměl být senátor Keating, jeden z mála republikánů, který měl odvahu veřejně nesouhlasit s Goldwaterem a jehož práce v senátu nebyla bezvýznamná.

331 NOVÝCH MODELŮ AUT

Dohromady je letos na trhu 331 různých modelů nových amerických osobních aut. Dobrým příkladem jsou ševroletky: ševroletek toho nejmenšího typu, značky Corvair, je devět druhů; velkých ševroletek je 15 druhů; značky Chevy II má sedm druhů; sportovní typ značky Chevelle má dvanáct druhů; a polozávodní značky Corvette — 48 modelů a 45 nových modelů ševroletek.

PROFESOR MACHOTKA O SOCIOLOGII V ČSR.

/Rozhovor mezi profesorem Machotkou a redaktorem Ivanem Herbenem, který byl vyslán do Československa/

Herben: Pane profesore, co vy jako zkušený a učený sociolog soudíte o tom, že v Československu po 16ti letech, po revizi kultury osobnosti se znovu dostala ke cti sociologie?

Machotka: Nevím, co bych na to řekl nejdříve. Celá řada myšlenek se člověku vybaví, když slyší tuto zprávu. Ale řekl bych tu snad stručně toto: Za prvé je to známkou toho, že je tam určité uvolňování. Tedy naši lidé si přejí sociologii dělat neví kolik jich je, jak slyším, je jich velmi málo a málo věc znají, potřebovali by pomoc ze Západu...

H: Pochopitelně jim chybí těch šestnáct let, že nemají vychované a vycvičené sociology.

M: Ovšem. To jim velmi chybí a to těžko nahradí, pokud nedostanou někoho ze Západu, třeba některého exulanta, který by tam přišel sociologii vyučovat. Ale zároveň mně to těší nejen proto, že je to můj obor a že sem rád, že v moji zemi bude znovu tento obor uplatněn, ale těší mě to proto, že je to zase jedním z důkazů, že západní politické prostředí a poměry a podmínky života jsou správné, a ty Východní, leninské, a ty marxistické ne jsou. Marxovo učení nebo následovníci Marxe říkali, že sociologie je zbytečná, poněvadž je tady Marx a v Marxovi všechno je. To říkali — já nevím, kolik desetiletí v Rusku — a potom těch šestnáct let u nás. A nakonec to nebyla pravda! Tedy je to zase důkazem toho, že všechno ty dřívější nepravdy komunistické, jedna po druhé, odpadají.

H: A myslíte, že doma, u nás, budou tu sociologii dělat objektivně, poctivě vědecky tak, jak jste byli zvyklí na Karlově universitě mezi dvěma válkami, nebo jak to dělal Masaryk?

Machotka: Já myslím spíš, že ne. Obávám se, že ta objektivita tam nebude moci být zachována, poněvadž prostě komunistická strana si přeje určité výsledky. A některé výsledky by jí byly nepříjemné, tak i kdyby výsledky byly dosaženy, ale nebyly přijatelné politicky, tak nebudou uveřejněny. Tato moje obava není snad jenom — bych řekl — vyspekulována. Já jsem mluvil s ruskou delegací na Mezinárodním sociologickém sjezdu, myslím, že je to asi jeden a půl roku, a kladl jsem jim celou řadu otázek.

PŘED PADESÁTI LETY

JINDŘICH STŘEDA

A vypuknutím První světové války snahy o roztržení Rakouského mocnářství dostaly vyhlídku na uskutečnění — staly se předmětem úvahy dohodových mocností. Snahy ty, jak známo, vznikly následkem národnostních otázek mocnářství. Nebude proto nemístné, podati zde přehled postavení jednotlivých národností v tehdejší Rakousko-Uhersku: přehled ten nejenom poslouží ku pochopení potomních událostí, nýbrž podá i zajímavé možnosti porovnání s dnešním stavem věcí ve střední Evropě. Začneme od těch národností, které tehdy měly právní a společenské postavení nejvýhodnější.

Prvenství v tom směru měli zřejmě Němci. Netvořili ovšem celek ani právně, ani územně, ani politicky. Nutno především odlišit Němce v tehdejšímu Uhersku, kteří se většinou cítili v tomto státě celkem spokojeni a přizpůsobovali se více méně ochotně maďarisačním jeho snahám. Obyvatelé alpských zemí už zčásti byli uprostřed toho duševního vývoje, který za našich dnů vytvořil uvědomělost, od Němců odlišnou rakouskou národnost; nejjíli si se tehdy nazývali Němci, jakoli se vědomí, ba přikře odlišovali od Němců říšských stojících pod pruskou nadvládou. Celkem vyloučili Němci — vyjmeme — li venkovany určitých horských krajů — měli kulturní náskok proti

H: Kde to bylo?

M: To bylo ve Washingtonu. A také jsem slyšel ty ruské sociology vykládat o jejich výzkumech. Oni dělají výzkumy, ku podivu, dělají výzkumy. V Polsku sociologie dneska kvete. Dokonce mají anglicky psanou sociologickou revui. Něco, co nemá žádný jiný národ, pokud to není národ, který mluví anglicky. Ale chtěl jsem říci tolik: Z těch přednášek a z těch rozhovorů jsem vysledoval, že ta sociologie především slouží politickým účelům. Ze sociologie má za účel dojít k určitým výsledkům, a kdyby nedošla, tak prostě ty výsledky nebudou uveřejněny a eventuálně ti, kteří k těm výsledkům došli, by byli patrně dáni na vedlejší kolej. Nebo snad i potrestáni.

H: Proč to soudíte?

M: No, oni to říkali naplno! V té diskusi, po přednášce jednoho z těch sovětských profesorů, který dělal výzkum o mínění dělníků o automatizaci, bylo zřejmé, že to dělají tak, aby se to vládě líbilo a aby to mělo výsledek, jaký vláda chce. Ten profesor řekl, když jsme se ho ptali — a myslím, že to byl právě kolega Kolaja — jakým způsobem jste vybrali tu skupinu dělníků, aby reprezentovala celé ruské dělnictvo v tom oboru? A jakým způsobem jste kladli ty otázky? A místo všech těch rafinovaných metod, kterých se užívá dneska v sociologii, aby ten výběr toho malého počtu lidí, řekněme pět set lidí, místo sto tisíc lidí, byl reprezentativní, to znamená, aby tam bylo tolik katolíků jako je v obyvatelstvu, tolik žen, mužů, tolik protestantů, tolik mladých a tolik starších atd., s tím si ruští sociologové hlavu nelámou. Oni se pouze zeptají KOMUNISTICKÝCH dělníků, co o tom soudí. Výzkum o automatizaci měl báječný výsledek, protože stoprocentně pro automatizaci. Zřejmě ti komunističtí dělníci museli vědět z partaje, jak mají odpovědět! A pak ten výzkum dopadl tak, jak si vláda přála. A moc se bojím, že to nebude u nás o mnoho jiné — aspoň ještě po řadu let.

H: Takže takový "výzkum" je nakonec pro kočku a možná, že se musíme bát toho, aby československá sociologie nešla těmito stopami.

M: Je dokonce možno říci ještě víc. Možná, že bude lepší, když tam ta sociologie nebude, než aby tam byla sociologie tohoto druhu. Rozhodně sociologie tohoto druhu není žádný pokrok vědecký, nýbrž naopak, je to zkorumpování vědy.

vat, nýbrž také právo tam všude svou národnost podržet, plynuly z toho stesky na rakouskou "čechisaci". /Plamenně obžaloby proti čechisaci za Habsburků čti v Hitleru vě "Mein Kampf"/. Při tom mnoho hlasitěji si stěžovali Slované na germanisaci, jaká se také opravdu projevovala na jě. v nepoměru německých škol v Praze a českých ve Vídni; přičemž ovšem přiznat dlužno, že pražské Němectvo mělo za sebou 800 let dějin, kdežto česká Vídeň sotva 200 let.

Zákonný stav byl tento. V předlitavském Rakousku nebylo státního jazyka, a v určitých věcech — podání úřadům, jednání před soudem, samospráva, a před zákonem zásadně i školství — byli si všechny jazyky a národnosti rovné. Ve vnitřním úřadování státních úřadů však, a zejména ve vojsku, měla němčina přednost. Co se vojska týče, byli Slované ochotni uznat — už z opozice proti volání Maďarů po uherské armádě! — že jednotná velící řeč je praktickou nezbytností, tak ostatně za Republiky Němci v Čechách si z podobných úvah neztěžovali na československý jazyk armády. Jinak bylo ohledně "vnitřní němčiny" úřadů. V Rakousku ovšem chvalořečníci bývalého mocnářství dodnes dokazují, že Slované neměli příčinu ku stížnostem, když žili němčinou nebyla státním jazykem — na co si němečtí šovinisté ostatně opravdu stěžovali — nýbrž pouze dorozumivací řeči. Ale slovanští národovci pochopitelně namítali, že je jim lhostejno, zda se nadávají, etizádství, vy hoch odrodí kvůli užívání státního jazyka či dorozumivací řeči. Na to namítali Němci, že nemožno Slované mluvit o útisku, když žijí se plno německých rodin počestí. A je pravda, že mezi Němci bylo plno Giskrů a Schmejkálů, Tasehků a Czerninů, mezi Čechy však neméně jmen jako Rieger a Fügner, Scheiner a Habermann, jejichž řadu by pisatel těchto řádků mohl snadno rozmožnit.

Druhým výsadním národem byli Maďaři. Ti byli od roku 1867 v plném skutečném užívání svého dějinného státního práva: měli uherský stát, stát Svaté Koruny uherské. Ba rakousko-uherské vyrovnání jim dalo práva, jakých prve neměli, především hrad v zásadní věci — v pojmenování samého mocnářství. Od těch dob, kdy v roce 1527 soustátí vzniklo, nazývalo se podle jména panující rodiny mocnářstvím Rakouským; podle téhož jména mluvívalo se od r. 1804 o císařství Rakouském, v kterémžto soustátí ovšem právně trvaly dále Koruny uherská i česká. Nyni však mocnářství se nazývalo Rakousko-uherským: a ústavní úprava odpovídala tomuto označení. Zároveň se změnila vnitřní povaha uherského státu. Prve nebylo ovšem pochyby, že obyvatelé uherského království tvořili jeden politický národ uherský, státním národem pak že jsou Uhlí maďarskojazyční.

Už proto však, že do začátku 19. století byla státním jazykem t. j. jednací řečí šlechtických sněmů, sněmů a soudů latina, nebyly ostatní národnosti ve starém svatoštěpánském království uherském nikdy odnárodňovány, a tak se na př. zejména evangelisti, než i katolíti Slováci hlásili ke svému tehdy spisovnému jazyku — češtině. To se nyní změnilo. Obnovivše svou státnost v roce 1867, Uhlí sice začali vydávat chvalyhodného zákona, který národnostem dopřával přiměřené školství: ale pak se jejich politika vyvíjela vždy více ku pravému opaku, k úsilí maďarisační. Majíce v tom směru plnou volnost, nebyli Maďaři přece spokojeni, a velká jejich část těžce nesla zbývající společná zřízení celého mocnářství, zejména — jak jsme řekli — německojazyčnou společnou armádu. Cílem této strany t. zv. Osmačtyřicátníků byl zcela neodvislý národní uherský stát, se zbylými habsburskými zeměmi svázaný jenom osobou panovníka vlastně jenom za tím účelem, aby ten nedovolil svým druhým národům něco podnikat ve prospěch svých soukmenovců v Uhlích. Třetí národ, obdařený státoprávními výsadami, byli Chorvati. Ti

Marie Danešová

PROČ UČIT DĚTI ČESKY

Přijeli dědeček a babička. Jaká nevěstička, nepopsatelná radost! Shledání po tolika letech! Děti se diví: proč všichni pláčete? Jejej, ti dospělí jsou divní! Dědeček a babička z Československa jsou tu, všechno je v pořádku a teď si je musíme důkladně prohlédnout. Anglicky neumí, opravdu, skoro nic.

Dědeček a babička, ještě pořád jako v Jiřikově vidění, si radostně ověřují: vnučata opravdu mluví česky! Jaká úleva! Netrvá dlouho a už si povídají o všem možném, "A teď ukažte, děti, jak umíte číst." Děti běží honem pro knížky. Přinesou Kmotru lišku, Bělíbabu, Povídaní o pejskovi a kočička, Pohádky, Čten, snaží se ze všech sil, aby čili co nejlépe. Dědeček a babička září, chválí a slzí.

"Ještě ukažme babičce a dědečkovi, jak umíte psát," oznámím a dám dětem krátký diktát. Výsledek je dost slušný. Nová chvilka a nové uspokojení. Všichni máme radost, všichni z téhož a každý vlastně z něčeho jiného. My rodiče se radujeme z toho, že jsme se nevzdali, že jsme vytrvali, šli svou cestou v přesvědčení, že je správná. Není snadná, ale takové cesty nejsou právě snadné.

Jak často se člověk setkává mezi krajany s názorem, že naše děti nebudou češtinu v životě stejně potřebovat. Jak to můžeme dnes vědět? Ale i kdybychom tuto možnost připustili, i kdybychom se necítili morálně povinni, z lásky a úcty k národu a vlasti odevzdávám svým dětem ten vzácný odkaz jazyka, zahazujeme tím jedinečnou příležitost, jak dát dětem doopravdy základ ke studiu ci-

zích dětí. Je to druhý jazyk, který děti ve svém věku bez obtíží zvládnou a nestojí to nikolo ncl. Studium cizích řečí proniká víc a víc do amerických škol a doufám, že to není jenom dočasná móda. I když se naše děti nebudou ve škole pravděpodobně učít česky (možná jen výjimečně v oblastech se silnými českými menšinami), nebudou mít ve zvládnutí cizí řeči zdaleka takové obtíže jako američtí studenti.

Balší dost běžná námítka proti zachování jazyka je ta, že se dětem "pletá" čeština s angličtinou. Tato námítka by mohla být snad oprávněna v ojedinělých případech a pravděpodobně v rodinách, kde se, mluví česko-anglicky neboli, chtělo-li, anglicko-česky. Je to známka duševní lenosti, ne přizpůsobení se okolí. Pro tuto zohavenou češtinu není omluva! Zachovávali si rodiče pokud možno čistý jazyk (na 100% to není možné) a mluvili podle okolností jenom česky nebo jenom anglicky, vpravdě se děti, aniž si to uvědomí, do tohoto dvojjazyčného rámce, v kterém mají oba jazyky přesné hranice a jsou to vlastně dva světy. Přechod z jednoho do druhého bez jakéhokoliv mečlání je dětem pak naprosto samozřejmý.

Je to smutná situace, je to o pravdu docela obvyklá "hanba", že tak malá procento dětí upřehlíkí umí alespoň obtojně česky. Po této stránce naše generace naprosto zklamala, nesplnila a nesplňuje to, co bylo a je její svatou povinností. Jsme viníci; výmluv se najde na tisíce, ale žádná z nich nás neomlouvá!

VĚZEN V CAXIAS

Hodně lidí trpělo nebo zemřelo v nacistických věznicích a koncentračních táborech. Komunisté zacházeli a dosud zacházejí s politickými vězni ještě hůř. Sluší li dě odsoudit oba systémy, ale bylo by naivní se domnívat, že po porážce Hitlerova Německa je nelehké zacházet s politickými odpůrci omezeno dnes jen na komunistické země.

Ve věznici Caxias v Portugalsku trpí už pět let žena, které je něco málo přes čtyřicet let (vypadá však na daleko starší ženu). Její vlasy vypadávají, žaludek je plný vědní a nervy ji neslouží. Před pěti lety léčila doktorka Maria Julieta Gandarová nemocné v Angole. To, co viděla v této portugalské kolonii v srdci Afriky, ji pohlo k tomu, že se veřejně vyslovila pro samosprávu Angoly.

V roce 1959 byla portugalskou policií zatčena a v tajném procesu odsouzena na dva roky vězení pro "činnost namířenou proti vnitřní bezpečnosti Portugalska".

měli v rukou uhersko-chorvatské vyrovnání, uzákoněné po vyrovnání rakousko-uherském, které jim přiznalo tak říkajíc postavení státního národa druhé třídy. Vedle jiných náležitostí, které odpovídaly dějinnému postavení jejich království, měli především jednu státní náležitost která je stavěla na rovné Rakusanům a Uhrům: i oni měli vedle společné armády vlastní Domobranu — něco jako ve Spojených Státech je Národní Garda jednotlivých států! — s prapory vlastní trikolory. Přes toto formální výsadní postavení byli Chorvati naprosto nespokojeni. Především byla jejich národnost územně roztržena. Chorvati žili i v Dalmatsku, které nepatřilo ústavně — a dějinně patřilo mělo — k zemi Koruny uherské, žili i v Bosně, které Maďaři zajišťili zvláštní a zcela absurdní ústavní postavení právě proto, aby s Chorvatskem nesplynula. Dále však Maďaři, kterým náleželo jmenovati chorvatského bána — guvernéra —, dokázali i v tom ústavně svébytnosti Chorvatsku provozovati maďarisační politiku, která Chorvaty rozhněvala nejenom proti Maďarům, nýbrž nakonec i císaři a králi jenž to trpěl.

Pokračování přístě.

Její obhájece byl zatčen v okamžiku, kdy se chystal vstoupit na palubu letadla do Angoly, takže obžalovaná byla bez obhájece. Rozsudek obsahoval také ustanovení, že dr. Gandarová zůstane po odpykání trestu v "bezpečnosti vazbě" bez časového omezení: pro jistotu ji občanská práva byla odňata na 15 let. Odvolala se k Nejvyššímu soudu v Lisabonu, který promptně původní dvoutýdenní rozsudek zvýšil na 4 roky. Tento trest si dr. Gandarová odpykala a zůstává nyní v t. zv. bezpečnostní vazbě.

Během svého Třetího valného shromáždění koncem září t. r. vyhlásila organizace Amnesty International svého "Vězně Roku 1964". Je jím doktorka Julieta Gandarová, neboť sotva se mohl najít lepší příklad lidské bytosti, která zasvětila svůj život pokojnému soužití mezi národy různých ras. Nikdy nehlásala násilí a jenom pro svůj názor a pro své přesvědčení se stala obětí hrubého násilí ze strany státního zřízení dnešního Portugalska.

Jak ironicky našim ušim zní tvrzení mluvčího portugalské vlády, že doktorka Gandarová se těší dobrému zdraví a že všichni vězni v Portugalsku mají v případě potřeby veškerou lékařskou péči zdarma! Organizace Amnesty International zjistila nade vše pochybnost, že zdraví uvězněné je špatné a že se neustále zhoršuje.

Dr. Gandarová, nemůže přijímat návštěvy a lidi, kteří ji psali, nedostali odpověď. V Portugalsku se o politických věznicích nesmí mluvit sympaticky a diplomaticky zástupci dnešního Portugalska ve Velké Británii a ve Francii se dosud úzkostlivě vyhýbali všem dotazům o dr. Gandarově. Jenom portugalský vice-konsul v Cardiffu se jaksi účelů prohlásil, že jen zástupci řádně akreditované mezinárodní společnosti jako Červený Kříž a pod. mohou doktorku Gandarovou ve vězení navštívit. Organizace Amnesty International, která vznikla v Anglii a dnes působí v šesti dalších západoevropských zemích, však doufá, že pod tlakem protestů jednotlivců a organizací bude nejen zlepšen smutný úděl dr. Gandarové, ale i všech ostatních politických vězňů v Portugalsku, ve Španělsku a jinde na Západě.

Pokračování na st. 3 sl.1

Joža Procházka:

DIALOG V ŽALÁŘI

Někdy na počátku podzimu se dostal na celou číslo 120 doktor Musil. Měl ordinaci v provinciálním městě ve východních Čechách a jsa vzácným odborníkem na žlučnické nemoci přednášel jako docent na pražské universitě. Byl vyšší stříhlé postavy, fyzicky připomínající Dra. Schweitzera bez jeho typického vousu, ale s jeho vysokým čelem. Jeho modrými očima hledělo lidstvo se svými nejlepšími vlastnostmi, ta malá část lidstva, která najde jaksi vždy duvod odpustit a pomoci. S tím, co o něm věděl Zdeněk, mohl být dobře misionářem na Zlatém Poblřeží Afriky, s jeho klidným snem o možnosti služby bližnímu bez fanatismu a ctižálosti. Dělal prostě, co mu jeho jasný instinkt naznačil a neměl pochyb o tom, že to byla jediná a správná cesta. Pomohl mnoha lidem nasazeným v pracovních tábozech v Německu prodlužuje jejich zdravotní dovolené daleko přes dobu nutnou k jejich rekonvalescenci. Jeden z nich se zapletl do vyšetřování a věc prozradil. Bylo okamžitě podezření ze sabotáže, případ se dostal před gestapa a lékař na Pankrác.

Doktor Musil přijímal svůj osud stoicky, jakoby v něm nebylo ani špetky hořkosti proti člověku, který dobře splatil zlym. Zdeněk měl rád rozhovory s ním, posobily jako sedativy, hladiily rozbolavené nervy, dávaly morální podporu v prostředí, v němž zlo stavilo své nevázané karnevaly. Doktor rád mluvil o lékařských problémech, ale neměl od nich daleko k filosofické úvaze, barvitě podáním, prosyceným humanismem a především originelním. Jeho oblíbeným filosofem byl Spinoza, kterého prožíval, věrou svému založení, nejen doktrínálně, ale především svým temperamentem. Jeho opravdový pantheismus byl jako elektrický náboj sršící do okolí silou jeho přesvědčení. Mouchy, sedající na jeho rukou, se daly pohladit jeho prstem, když je sledoval chvíli svými měkkými očima.

Přes úzkost prostředí a situace se dostal Zdeněk s ním jednou do debaty, kterou si připomínal později mnohokrát ve svém životě. Byla mu vzpruhou v okamžicích, kdy hleděl do propasti zofalství a dodávala mu víry v lidstvo. V dobách, kdy život se zdál lidským jatkami bez smyslu a směru a plukovníkům pragmatism ochaboval ve svém vlivu na jeho zmatenou mysl. V osudných chvílích svého života se snažil opřít se o Boha, ale věděl, že to byla z nouze ctnost. Bylo příliš mnoho otázek v jeho agnostické mysli, na něž nebylo odpovědi, kromě pro ty, kteří měli slepou víru. Zdeněk neměl. Zeptal se doktora:

"Věříte v Boha?"

"Záleží na tom, o kterém Bohu mluvíte," odpověděl lékař skoro bez uvažování. "Metafyzické rovnice nejsou dnes zdaleka tak jednoznačné, jako kdysi Bůh, který byl kdysi přitomen po boku člověka na každém jeho kroku, jak to říká Bible, byl zatlačen vědou, která započala svůj triumfální pochod Galileovým experimentem, dále k o člověka do, s t ř e d u vesmíru, lze-li o jeho střed mluvit, biliony světelných let od naší planety a

daleko do doby, kdy vesmír vznikl, biliony let před naším životem. Tam a tehdy dal Bůh, architekt vesmíru, své zákony, které člověk odkrývá postupně v přírodních zjevech a jež lze, zdá se, tak pohodlně vyjádřit matematickými vzorci, že to některé přivedlo k názoru, že Bůh má matematickou mysl. Těmi zákony se dodnes řídí vesmír a Bůh do nich nezasahuje. Tehdy, před biliony let, se projevil Bůh a tehdy byla zřejmá jeho činnost. Dnes jsou zřejmé jen účinky jeho zákonů, jejichž důsledkem byl vývoj vesmíru, možná cestou, jak ji popisuje Kant-Laplaceova teorie a vznik života a jeho vývoj v člověka na naší planetě asi způsobem, jak jej vyložil Darwin. Tak tomu je alespoň se stanoviska obyvatele naší planety. Možná, že někde ve vesmíru vznikají právě nyní nové světy, které budou třeba mít jiné přírodní zákony, jejichž účelem budou jiné zjevy než ony, které známe my a mezi nimiž třeba není místa pro život v té formě, jak existuje na naší planetě. Těm světům se projevuje Bůh i dnes, ale ve vesmíru známém z našich teleskopů je Bůh pasivním divákem aktu, který začal před biliony let."

Doktorova odpověď připadala Zdeněkově zčásti odpovědi a zčásti vytáčkou. Jeho Bůh byl daleko, velmi daleko, ponoren ve své kosmické stvořitelské hře, přecházející hlemýžďí vývoj materiálu vesmíru, vycházejícího z jeho tvůrčí roky ve sverchované průměrném stavu, času, který hmeje svůj objekt tak zdoluhavě, že vývoj připadá jako úžasné zpomalený film, na němž lze rozeznat dramatické změny jen tehdy, když jsou porovnány snímky vzdálené od sebe časově rozpětím bilionů let. Byl to Bůh vpravdě odlišný od Boha theistů, který zadržel ruku Abrahámovi, když se chystal obětovat k jeho oslavě svého milovaného syna, který ve velebném tichu hor dal svá příkazní Mojžíšovi a který je ochoten i dnes pohotově vyslyšet vroucí modlitbu upřímného činitele. Zdeněk připouštěl, že doktorův Bůh dával více smyslu v době, kdy zlo bylo mocnější než dobro, a zlo, v níž Zdeněk žil, nebyla jistě v historii odjedinělá svým triumfem Satana nad božím dílem. Kde se vzkalo zlo na světě? Filosofové a theologové si tím lámali hlavy a vytvořili složitě teorie, aby jeho existenci směřili se svou představou Boha, který je současně všemohoucí i neskonale dobrý. Byl-li svět stvořen Bohem, který je dokonalost sama, jak theisté tvrdí, i jeho dílo by musilo být dokonalé. Není. Je plné zmatku a bolesti. Zdeněkův život se stal jednoduchou tak těžkým, že jej nemohl nést sám. Ohlížel se po ruce, již by se mohl chytit a poněvadž nebylo takové ruky skutečné, sahál po ruce boží. Kosmická úzkost v něm buřila hrůzu ve zdech, které byly pěsti násilí a byly ochotny uvolnit své sevření jen aby ho vyvrhly na kalvarii pozvolné smrti.

Alé, podivuhodně, v božné úzkosti si uvědomil, že Bůh mu byl vždy blíž, když byl šťasten, než když potřeboval jeho pomoci. Přiznal Bohu zálibu za něco dobrého bylo snazší než vinit ho za zlo. Být mu vděčen za krásu jeho lehcí, než přistoupen k jeho trůnu s prosbou o pomoc. Proč tomu bylo tak? Vzdálil i on svého Boha od sebe miliony let jako doktor a pokládal za početlou domněllost kosmického inženýra, který tvůrčí kosmické zákony, ale neruší jejich platnost přihlížením k protichůdným přáním forem života, jejichž splnění by musilo uvést nakonec jeho zákony v úplné zmatek? Bylo tak těžko věřit, v čem byla moudrost boží, když i sami theologové mají tolik obtíží vysvětlit existenci bolesti a nespravedlnosti. Jaká je doopravdy logika vesmíru? Kant tvrdil, že ji je morální zákon. Morální zákon, podle něho, přikazuje spravedlnost, to jest štěstí přímě, řené ctnosti. Jediné Prozetelnost

DOVOLUJI SI OZNÁMITI, OTEVŘENÍ VLASTNÍ CESTOVNÍ KANCELÁŘE

VESELY & GREBEN

TRAVEL AGENCY

360 BATHURST ST. TORONTO 2B, EM. 3-4366

Těšíme se že nás navštívíte, neb zavoláte

LIBA VESELA

UZNANÝ ODBORNÍK VE VŠECH OTÁZKÁCH CESTOVÁNÍ

BYROKRACIE DIVADLO A DOUTNÍ

Ani tenkrát nebyli novináři přátelští k novým avantgardním divadlům; vytýkali jim, že se snaží být každou cenu originální. Tehdy každoročně před divadelními prázdninami přicházela do divadel tak zvaná divadelní komise; obhlížela jeviště, aby zjistila, že všechno je v pořádku podle stavebních a požárních předpisů, a eventuálně a ovšem — nařizovala opravy.

Taková komise přišla i do divadla "Na Slupi". Měla bezvadný průběh. Dokonce pan vládní rada, který ji důležitě vedl, začal žertovat. Bylo to neobvyklé, protože byl známý jako velmi přísný vysoký vládní úředník. Zapálil si spokojeně doutník a s úsměvem jakoby mimochodem povídala divadelnímu tajemníkovi: "Jestlipak víte, pane tajemníku, že dekorace musí být impregnované proti ohni? Schválně si to potom na jevišti zkusíme: zapálíme nějakou kulisu, jestli skutečně hoří!"

Všichni se přirozeně smáli, jak ani jinak nebylo možno, protože učinil vtip tak důležitý pán. Ale tajemník divadla, který ještě neznal žertování vysokých pánů, chtěl být také vtipný a proto povídá také jakoby mimochodem s úsměvem, který se snažil být podobný úsměvu pana předsedy komise: "A jestli pak víte, pane vládní rado, že se v zákulisí nesmí kouřit?"

A to bylo zle. Tváře všech přítomných ztuhly a zadívaly se zděšené na pana vládního rado, který se přestal usmívat. Nervosní jeho ruce uhasily cigáro, ale hned zaklepaly na dřevěnou stěnu, kolem

které právě všichni šli. Povídá pan vládní rada-jen jakoby mimochodem-ale bez úsměvu: "A jestlipak víte, pane tajemníku, že prostor pod jevištěm musí být podle požárních předpisů oddělen zdí od ostatních částí divadla?"

"Zajisté, pane vládní rado, tady je!" odpověděl pohotově tajemník a ukázal na stěnu, u které se zastavili.

"Jenže zeď je a má být zděná, pane tajemníku—" stál na svém vládní rada, "a nikoliv prkenná! Proto zbourat, prkna vyhodit a pořádně vyzdít!"

"O prázdninách, pane vládní rado—"

"Nic o prázdninách!" přerušil ho pan předseda komise. "Hněd! A samozřejmě do té doby provoz divadla je zastaven!" A otočiv se k ostatním členům komise, řekl: "Tím končí dnešní komise, pánové, děkuji a sepišeme protokol!"

A tak se stalo, že jednou divadlo "Na Slupi" bylo po řadu měsíců zavřeno, i když pod jevištěm, kde během představení býval také orchestr, byla urychleně postavena pořádná zděná zeď se dvěma úzkými vchody, také podle předpisů. Nebyla totiž panem vládním radou svolána kolaudační komise, aby shledla, že vše je již v pořádku a povolila další provoz. Pan divadelní tajemník tak velmi citelně pochopil, že žertovat mohou

jen vysocí pánové, ne lidé od divadla. Ale to ještě nebylo všechno!

Když přece jenom po divadelních prázdninách přišla konečně komise a vše uznala v naprostém pořádku, měla být nová sezona zahájena literárně hudebním pásmem, ve kterém Snižkův divadelní komponista Iša Krejčí měl zahrát několik svých nových skladeb. Když ale technický personál chtěl přestěhovat klavír z orchestru na jeviště, zjistil, že piano je dole zazdženo a není možno nikudy je dopravit na scénu.

Co dělat? Bylo přece nutno zahájit novou sezonu po tak dlouhém přerušení. Jak ale? A tak se udělalo to, jak ani jinak nebylo možno, že byla otevřena všechna jevištní propadla. Když pak večer Iša Krejčí přišel na jeviště a uklonil se, sjel za potlesku a k překvapení celého hlediště dolů do propadla. Dole pak hrál své skladby. Po skončení se za potlesku postavil na klavír, čímž na půl těla vylezl z podlahy jeviště, ukláněl se a děkoval za jasotu obecnosti. Jeden kritik, aniž se byl ptal po příčině tohoto opatření, napsal, že jeho děkování z podlahy bylo sice trochu výstřední, ale rozhodně to byl originální režijní nápad, hodný "Nezávislých." A tak Snižkovci, chtě nebo nechtě, ocitli se mezi avantgardními divadly jako nejavantgardnější kritiči. A tuto posici museli hájit a uhlájit, jestliže nechtěli zklamat publikum... a zůstat nezavisli...

Jindra Zoder.

Pomoc při odstranění bolesti reumatických, išiasových, kloubových svalových Vám nabízí pomoci teplého bahna

THERMAL THERAPY CLINIC

(klinika termální terapie)

980 Yonge St., Toronto

TELEFON 922-1200

Tato klinika termální terapie používá aktivní, vulkanické bahno, dovezené ze známých evropských lázní Píšťan, které se proslavily svou léčivou mocí. Známé jsou zejména teplé prameny a teplé bahno.

Kúra je nyní k dispozici za nejnižší možnou cenu za dozoru doktora kliniky a vztahuje se na ní téměř všechny plány skupinového lékařského pojištění.

Další informace na č. 922-1200.

LETADLEM
PRAHA - TORONTO
(pro vystěhovatele)

\$ 259.90

AIR & OCEAN

TRAVEL CENTRE LTD.

1 ADELAIDE ST. E.,
(roh Yonge St.)

TORONTO

EM 3-8888 (4 linky)

KAREL BUZEK,

Notář.

VESKERÉ OPRAVY
chosterfeldů a čalouněného
nábytku provede Vám

PAVEL ČERNÝ

ROZPOČTY ZDARMA

Volejte po 5 hodin. vob-r

537-5592

YAROSLAV HUEBER

ADVOKÁT a NOTAR

247, BAY STREET

Suite 210

Toronto 1

Tels.: EMpire 8-5536 - 927-1196

KENNEDY TRAVEL BUREAU LTD.

269 Queen St. W. - Toronto 2B, Ont. EM 2-3226

LETADLEM TORONTO - PRAHA A ZPĚT

NA 21 DNI

\$ 479.30

Pokračování ze strany 2.

Doufá se, že se podaří pohmotout dnešní portugalskou vládu, aby zmíněnou lékařku — Vězně roku 1964 — propustila. Je zajímavé, že se této organizaci v prvním roce své existence podařilo přimět ghanskou vládu, aby zlepšila úřad politických vězňů a propustila Vězně roku 1962. Před rokem se stal Věznem roku jednotlivce v komunistické zemi. Mluví této organizace prohlásil v souvislosti s dr. Gandarovou, že žádná jiná země na Západě nepotlačuje svou bodu jednotlivce do té míry jako Salazarovo Portugalsko.

/N. S./

Dokončení příště

28 ŘÍJEN VE WASHINGTONĚ

Oslavu 20. výročí Slovenského národního povstání a 46. výročí založení Československé republiky uspořádaly dne 25. října 1964 ve Washington, D. C. Rada svobodného Československa spolu se sdruženými washingtonskými čes. demokratickými organizacemi v Pierce Hall, All Souls Unitarian Church. Úvodní slovo měl Petr Zenkl, který pojednal o obou uvedených výročích zdůrazňuje, že obě vzpomínané události byly manifestací pro samostatnost československého lidu a projevem oddanosti československé jednotě. Nato řečník pojednal o povinnostech domova, exulantů a krajanů veřejnosti v této době a ocenil také význam práce Československé národní rady americké. Společnosti pro vědy a umění a j. Poté promluvil Matej Josko, jeden z účastníků Slovenského národního povstání. Vylíčil historii povstání, jeho průběh, pomoc svobodného světa, zejména také USA, neochotu Sovětského svazu splnit povinnosti vůči bojujícím Slovákům a zdůraznil, že kořeny povstání tkvěly v demokratické tradici a ideálech, na nichž byla založena Československá republika, takže bylo ono velkou manifestací především pro jednotu československou, pro jednotnou a nedílnou Československou republiku. Následující řečník Juraj Slávik ve svém pojednání o slovenském národním povstání zdůraznil některé jeho podrobnosti a dokázal zejména naprostý soulad, který byl mezi vedením povstání a prezidentem E. Benešem, a československou vládou. Zdůraznil také, že při povstání bylo jednou z hlavních zásad zachování jednoty československého lidu kdežto podrobnosti budoucího uspořádání poměrů ve společném státě se mají upravit až po osvobození v bratrském dorozumění většinou Slováků a většinou Čechů. Program vzpomínky byl zpestřen hodnotnými uměleckými čísly paní Lidy Brodenové, Ramony Nevros a Samko Krištofika. V úvodu oslavy s nadšením vyslechli její účastníci proklamaci presidenta USA Lyndona B. Johnsona.

JOHN GREGOR

Dovoluje si oznámiti, že opět provádí veškerý Plumbing Heating, opravy a nové práce, pod firmou
QUALITY PLUMBING & HEATING COMPANY
Volejte LE 3-8396

L. LUNSKÝ, OPTIK

Brohlíčky očí -
Zhotovení brýlí
Prvotřídní kvalita
Hovoříme česky
470 COLLEGE ST., TORONTO
WA 1-3924

PROCK INSURANCE AGENCY

14 Conrad Avenue
Toronto 4
Tel. 537-2631

AUTO - POŽAR - BONDY
Dopravní a všeobecné pojištění
Výhodnější a levnější podmínky
Auto - financování

NOVÉ KOZICHY
NA MÍRU, PRE-
MODELOVÁNÍ
Zboží se zárukou
Odborné opravy

Frank Pech

238 KING ST. E., HAMILTON,
Ontario - Tel.: JA. 2-8925

CANADA

UČME SE ANGLICKY NEBO FRANCOUZSKY

JE NESMÍRNĚ DULEŽITÉ, ABYSTE CO NEJRYCHLEJI A POKUD MOŽNO DOKONALE OVLÁDLI JAZYK PROSTŘEDÍ, KTERÉ JSTE SI ZVOLILI ZA SVŮJ NOVÝ DOMOV — AT' JE TO ANGLIČTINA NEBO FRANCOUZSTINA. TENTO CÍL JE PŘEDPOKLADEM VAŠEHO ÚSPĚCHU A ŠTĚSTÍ V KANADĚ.

— NAUČÍTE — LI SE FRANCOUZSKY NEBO ANGLICKY, POZNÁTE, ŽE JE LEHČÍ ZISKAT SI NOVÉ PŘÁTELE, DOROZUMĚT SE V OBCHODECH A V ÚŘADECH A TĚŠIT SE ZE VŠECH SLUŽEB, KTERÉ JSOU VAM JAKO OBČANU K DISPOZICI.

— ZNATE — LI ANGLICKY NEBO FRANCOUZSKY, MŮŽETE LÉPE UPLATNIT SVÉ ODBORNÉ VZDĚLÁNÍ A SVOU ZKUŠENOST V ZAMĚSTNÁNÍ.

— MNOHA POVÝŠENÍ V ZAMĚSTNÁNÍ ZAVISÍ DO ZNAČNÉ MÍRY NA TOM, ZDA JSTE SCHOPEN MLUVIT, ČÍST A PSÁT ANGLICKY NEBO FRANCOUZSKY PLYNNĚ.

— OVLÁDÁTE — LI ANGLICKY NEBO FRANCOUZSKY JAZYK, NEBUDETE MÍT POTÍŽE PŘI NÁVSTĚVĚ MNOHÝCH TECHNICKÝCH KURSŮ, KTERÉ ROZŠÍŘÍ VAŠE ODBORNÉ VZDĚLÁNÍ.

— MUSÍTE ZNÁT ANGLICKY NEBO FRANCOUZSKY, CHCETE-LI SE STAT KANADSKÝM OBČANEM.

VEČERNÍ KURSY ANGLIČTINY NEBO FRANCOUZŠTINY PROBÍHAJÍ TĚMĚŘ VŠUDE. ZAJÍMATE — LI SE O TYTO KURSY, SPOJTE SE S ŘEDITELM NEJBLIŽŠÍ MÍSTNÍ ŠKOLY, S NEJBLIŽŠÍM ÚŘEDNÍKEM PRO OBČANSTVÍ A PŘÍSTĚHOVALECTVÍ, VAŠÍM KNĚZEM NEBO PASTOREM NEBO S REDAKCÍ TOHOTO LISTU.

PROČ SE NEZAPSAT DNES?

René Tremblay

RENÉ TREMBLAY,
MINISTER OF CITIZENSHIP AND IMMIGRATION

HRANICE SOVĚTSKÉHO SVAZU JSOU POSVÁTNE

Od Aše až do Šanghaje rudý prapor dneska vlaje — tak prý volali čs. komunisté na schůzích před patnácti léty. Tenkrát se vývoj mezinárodního tábora socialismu internacionalistickou cestou zdál Číně být zřejmým a jednoduchým. Dnes jde o to pochopit proč vývoj mezinárodního tábora socialismu touto cestou nešel.

Dle požadavku Mao Ce-tunga nejde ani tak o ideologický spor, ale o politický rozpor týkající se takového druhu jako jsou zájmy o mocenskou sféru vlivu a konkrétní zájmy územní.

Mao Ce-tung prý pod heslem obhajoby "chudých" t. j. (rozvojových zemí) usiluje o politickou nadvládu v Asii, Africe, a Latinské Americe, a z této pozice chce pak diktovat požadavky zemím vyspělým, ať už kapitalistickým nebo socialistickým. Hledá prý tak spojení proti hlavním ekonomickým vyspělým zemím USA a SSSR. Spor a Čína nemá tedy nic společného ani s XX. stoletím, ani s Chruščevem, ale vyplývá z pozic čínské velmocenského nacionalismu. Proč velké revoluční hnutí v Číně vyústilo v takovou politiku je důsledkem složitého komplexu historických zvláštností a podmínek této velice asijské země.

Jde prý zde o otázku vědeckého socialismu, který nemůže být založen na představě, že osvobození lidstva se dá uskutečnit "spravedlivým" rozdělením území mezi "bohaté" a "chudé" národy. To

by se podobalo spíše měřítku někdejšího živelného rolnického komunismu, jaký Evropa poznala v revolučních hnutích nevolníků koncem středověku a na počátku novověku.

Dnešnímu vědeckému socialismu jde o to, likvidovat soukromovlastnické vztahy, a umožnit produktivní síly k co nejpřijemnějšímu uspokojování životních potřeb lidu.

V době Stalinova kultu napáchala mnoho škod představa, že jednota znamená mechanické kopírování, a přijetí jakéhosi šablonovitého receptu bez ohledu na různé podmínky různých zemí. Dovolujeme si říci, že v tomto ohledu čs. komunisté byli mistři, a že čs. prezident Novotný a východoněmecký Ulbrich jsou největšími stoupenci kopírování Stalinových receptů, neboť tak je lehčeji se udržet u vesla.

Československo a Východní Německo budou posledními, kteří se budou řídit vědeckým socialismem, který znamená brát ohled na různé podmínky různých zemí. Toto by se tedy mělo vztahovat i na Rudou Čínu, ale Moskva celý spor vidí v jiném světle. Co dnes požaduje Čína, není "vědecký socialismus" nýbrž tonha "spravedlivého" rozdělení území mezi "bohaté" a "chudé" národy, tak jak to kdysi bývalo. My víme, že je to pouze 25 let, co Stalin se začal dělit o území, a můžeme právem říci, že to dělal způsobem nám středověk připomínajícím. Tedy není dobré dnes pro Čínu to, co

bylo dobré pro Sovětský svaz, který vojenskou mocí se zmocnil části území Finska, celých suverenních států celků Litvy, Lotyšska a Estonska, polské Ukrajiny, čs. Podkarpatské Rusi, rumunské Besarabie, a rozšířil jeho mocenskou sféru vlivu na polovici Evropy, které jsou mocí a násilím udržovány, tak jak to dokázal bývalý premier Chruščev za maďarské revoluce. Chce-li tedy Sovětský svaz mravně obstát před komunistickým internacionalismem ve sporu s Rudou Čínou, měl by vrátit zabraná území těm všem národům, kterým je Stalin ve válečném chaosu poslední války uzmul, neboť v soudružské jednotě internacionálního komunismu bude každá země přispívat dle svých nejlepších služeb společné věci, a nemusí být přitom územní současti Sovětského Svazu. Dokud tak Sovětský Svaz neučiní, pak hájí pouze ruský imperialismus pomocí mezinárodního komunismu, a celý spor pak bude věcí Sovětského Svazu a Rudé Číny, nikoliv komunismu.

Rudá Čína promluvila za všechny podmaněné státní celky a uzmul území, a nachází-li její postoj ohlas v satelitních státech, promluvila za všechny, kteří ví, že si nemohou dovolit takovéto požadavky Sovětskému Svazu předložit.

Zdeněk Mlynář v Kulturní tvorbě č. 37 měl alespoň odvahu se obírat sporem v článku který částečně citujeme na počátku této úvahy, i když se odvolává že k napsání článku ho podnětil anonymní dopis v kterém prý stálo: "Proč nehovořit přímo a neříci ú-

VÝNOSNÉ ULOŽENÍ
PENEŽNÍCH ÚSPOR
DOMY obytné a obchodní
TOVÁRNÍ OBJEKTY pronajaté

S. REDINA
Real Estate

723 DOVERCOURT RD., TORONTO 4.
LE 6-7898

EVROPSKÁ LÉKARNA

posílá

LEKY DO ČSSR

Rychlé a přesné dodání

HILARY'S DRUG STORE

346 BATHURST ST.
TORONTO

Tel.: EMpire 8-1059

SPRÁVCE BUDOVY

s naturálním bytem (3 místnosti)
platem a provází hledá
organizace.

TELEFON LE 5-7350

— 6.7 večer —

přimně: Byli jsme fanatici, blbeci, věřili jsme na slovo vyloženým neskutečností..."

Sovětský Svaz je dnes největší koloniální mocností, avšak jeho hranice jsou prý posvátné. Jak vidno, soudružská a socialistická vzájemnost platí jen pro ty malé a slabé.

—S—